

تسارز چستر ترجمه و تلخیص زهره قائینی

مقدمه

تحقیق پیرامون ادبیات کودکان بسان جستجوهای داستانهایی پریان است. سفر بسیار سخت و طولانی است. وسوسه‌هایی برای سرگردان شدن و نظر به بن بست رسیدن در سراسر راه وجود دارد، اما می‌توان اطمینان داشت که با کشفیات کوچک بسیار که در طول راه بدست می‌آیند، رضایت و خشنودی واقعی در پایان حاصل می‌شود. مطالعه کتابهای کودکان با حوزه‌های ادبی، هنری، و تاریخی ارتباط می‌یابد، دیگر اصول اساسی همچون نقد ادبی، آموزش و پرورش، جامعه‌شناسی و روانشناسی را در برمی‌گیرد، و بخش مهمی از تاریخ اجتماعی است.

ادبیات کودکان در دوران بلوغ خود، حوزه‌ای پرکشش و

رو به رشد است که در آن همواره فعالیت و درگیری وجود دارد. در گذشته منتقدین در میان دیگر معضلات آموزشی و اخلاقی دربارهٔ صفت مخرب بودن که به داستانهایی پریان نسبت می‌دادند به بحث و جدل می‌پرداختند. امروزه کانون توجه بر مسئله ارائه ارزشهای چند فرهنگی و دیگر ارزشهای اجتماعی در کتابهای کودکان است، بدون آنکه مانع از رشد خلاقیت نویسنده شود. همچنین میان آن عده که توجه اولیه آنان مطالعهٔ متن به خاطر خود متن است و کسانی که نیازهای کودکان خواننده را در درجهٔ اول اهمیت می‌پندارند، و میان آنان که علاقه اصلی شان پژوهش تاریخی است و آن عده که عمدتاً به اطلاعات معاصر مناسب کلاس درس توجه دارند، تبادل اندیشهٔ زنده‌ای وجود دارد. چنین مباحث و تضادهایی

تعداد و انواع کتابهایی که در این شاخه از ادبیات وجود دارند، متعجب شوید. قبل از آنکه تصمیم بگیرید کدام گروه از کتابها را می‌خواهید مطالعه کنید، وقتی را به بررسی در این زمینه اختصاص دهید.

ابتدا با مطالعه منابع اساسی ثانویه (کتابهایی که درباره کتابهای کودکان هستند) و طیفی از منابع اولیه (خودکتابهای کودکان) خود را آماده سازید. این مطالعه مقدماتی بسیار اهمیت دارد: قبل از تمرکز بر یک قسمت، باید شناخت کلی در این زمینه کسب کرد. بعلاوه، درخواهید یافت که مطالعه کتابها شور و علاقه بیشتری در شما ایجاد می‌کند و می‌توانید از آنها الهام بگیرید که کدام مسیر ویژه را در تحقیقات خود دنبال کنید. در هر مرحله با استاد، مربی یا سرپرست خود مشورت کنید.

منابع ثانویه

توجه روزافزون به ادبیات کودکان در دو دهه اخیر در طیف وسیعی از کتابهایی که درباره کتابهای کودکان نوشته شده‌اند، منعکس است. کتابشناسیها، تاریخهای انتقادی و توصیفی و مطالعه در اکثر جنبه‌های این زمینه، همچنین بیوگرافیها و اتوبیوگرافیها، به اشکال مختلف کتاب مقاله، کاتالگهای تجاری و نمایشگاهی منتشر شده‌اند.

منابع اولیه

هنگامی که از حد و مرز تاریخ ادبیات کودکان اندیشه ای کلی به دست آورید (حتی اگر قصد دارید در زمینه ادبیات معاصر مطالعه کنید، کسب چشم‌انداز تاریخی ضروری است) به سراغ کتابهای کودکان بروید. در کتابخانه‌ها و کتابفروشیها یا بروشور برخی از ناشران، این کتابها را می‌بایید. یافتن کتابهای قدیمی مشکلتر است، چرا که در اکثر کتابخانه‌ها این کتابها، دور از دسترس قرار دارند، و شما باید عنوان کتاب مورد نظرتان را بدانید. بررسی منابع اولیه مهمترین و چه بسا دلپذیرترین بخش پژوهش شماست. در واقع اختصاص وقتی برای خواندن این کتابها بسیار با ارزش خواهد بود، زیرا با خواندن این کتابها بهتر می‌توانید تصمیم بگیرید که درباره کدام موضوع تحقیق کنید.

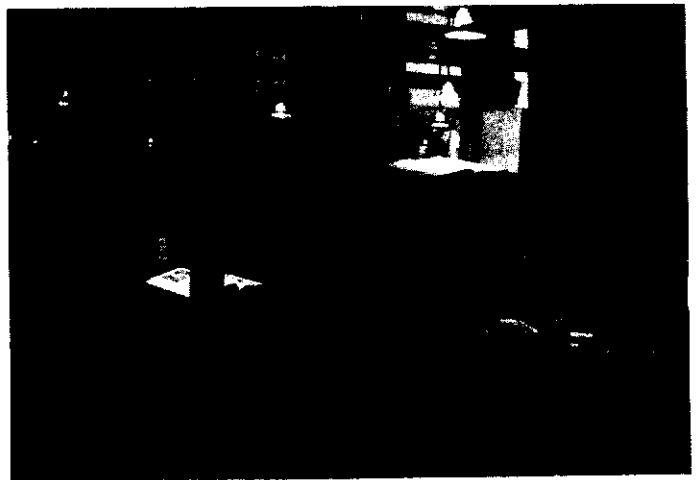
دنیای کتابهای کودکان را برای کار و پژوهش، حوزه‌ای در حال تحول و پرهیجان می‌سازد. کتابها ممکن است از لحاظ متن، تصاویر، خصوصیات ظاهری، یا تأثیرشان بر خواننده مورد بررسی قرار گیرند. می‌توان آنها را از نظر تاریخی یا محتوایی، و معمولاً ترکیبی از هر دو، ارزیابی کرد. می‌توان از نظر شکل و قطع ظاهری، تأثیر دیداری، اعم از روشهای تصویرگری یا صحافی، یا نظرات اجتماعی و اخلاقی مورد مطالعه قرار داد. هر یک از این روشها سپس با نقطه‌نظرهای پژوهشگر رنگ خاصی می‌گیرد.

چندین گروه از مردم به کتابهای کودکان علاقه‌مند هستند. والدین، کتابداران، معلمان و دیگر کارشناسان آموزشی، نویسندگان، تصویرگران، طراحان، ناشران، دستداران کتاب، منتقدین، و تاریخ‌نویسان اجتماعی، کسانی که در رسانه‌های گروهی کار می‌کنند، و گاه خود کودکان. اکثر ما در یکی از این دو طبقه‌بندی قرار می‌گیریم، و روش نگاه کردنمان به کتابها بستگی به این دارد که در آن زمان چه نقش خاصی را بر عهده داریم.

پژوهش کتابهای کودکان می‌تواند در سطوح متفاوت از تهیه مقاله ۳۰۰۰ کلمه‌ای تا رساله‌ها و تزه‌های مفصل صورت گیرد، که هر یک به روش متفاوتی نیاز دارد.

مطالعه مقدماتی

اگر کتابهای کودکانی که می‌شناسید فقط کتابهایی هستند که در دوران کودکی و نوجوانی از آنها لذت برده‌اید ممکن است از

پروژه خود را انتخاب کنید

انتخاب موضوع پروژه بستگی به شکل کار شما دارد هر سطح ونوع مطالعه به رهیافت متفاوتی نیاز دارد. اینکه چرا و برای که این تحقیق را انجام می‌دهید، بسیار با اهمیت است پروژه شما ممکن است به یکی ازدو شکل زیر باشد:

الف) مقاله که الزاماً کوتاه است و برای نوشتن و پژوهش آن به وقت کمی نیاز دارید.

ب) رساله یا تز (تفاوت رساله و تز بسیار اندک است، بویژه در زمینه کتابهای کودکان) به زمینه جدیدی از کار می‌پردازد. تز معمولاً به جزئیات بیشتری توجه دارد و تا سه سال به طول می‌انجامد.

باید تلاش کنید که طرح درستی برای کارتان مهیا سازید (تأمیلی از قلم نیافتند). نامی که بر این کار می‌نهد اهمیت چندانی ندارد. آنچه مهم است وقت و نیرویی است که صرف این کار می‌کنید. هر چه طولانی‌تر کار کنید، عمیق‌تر می‌توانید بررسی کنید.

اگر می‌خواهید تز یا رساله بنویسید، ابتدا باید از موضوع ترها و رساله‌هایی که تاکنون در این زمینه نوشته شده‌اند، آگاه شوید. این کار ممکن است به شما کمک کند که راههای رفته رادوباره طی نکنید، اگر می‌خواهید از فعالیتها و پژوهشهای بین‌المللی اطلاعاتی کسب کنید، به دوره‌های مختلف مجلات Book Bird و "بررسی بین‌المللی ادبیات کودکان و کتابداری"^۱ مراجعه کنید. برای آشنایی با مقالاتی که در این زمینه نوشته می‌شوند به مجلات Signal و "ادبیات کودکان در آموزش"^۲ مراجعه کنید.

کتابهای کودکان را می‌توان بر اساس نویسنده، تصویرگر، یا ناشر یا بر اساس موضوع، برای مثال داستانهای حیوانات، یا داستانهای تخیلی، یا مطابق با شکل ادبی آن مانند داستان شعر، یا اشعار کودکانه، یا شکل ظاهری آن، برای مثال قابل حرکت بودن آنها، یا ترکیبی از آنها مورد مطالعه و بررسی قرار داد. علاوه بر این، طیف وسیعی از رهیافتهای اعم از آموزشی، جامعه‌شناسی، روانشناسی و ادبی وجود دارد که می‌توانید انتخاب کنید. در هر حال به خاطر داشته باشید که بنا به دانش،

تجربه و وقتی که در اختیار دارید، محدودیتهایی برای شما وجود دارد که به هنگام انتخاب موضوع باید در نظر داشته باشید. همچنین ضروری است موضوعی انتخاب کنید که با علاقه و منابع شما متناسب باشد.

مقاله ۳۰۰۰ کلمه‌ای

مقالات معمولاً با موضوعات مختلف پروژه‌های دیگر در ارتباط و رقابت هستند و مهلت آنان متغیر است. برای تهیه آنها شما وقت زیادی در اختیار ندارید که بتوانید مطالب بسیاری را در آن بگنجانید. بنابراین تحقیق شما باید به کتابها و مطالبی محدود شود که دسترسی به آنها ساده است. از انتخاب موضوعات وسیعی چون "تاریخ کتابهای کودکان" بپرهیزید. وقت نسبتاً زیادی را به مطالعه مواد اولیه اختصاص داده و نظر خود را راجع به آنها شکل دهید. در عین حال نظرات دیگران را نیز مطالعه کنید.

مطالعه آثار یک نویسنده یا تصویرگر معروف معاصر که منابع ثانویه راجع به آنها به فراوانی موجود هستند و متون اولیه مربوط به آنها را در اکثر کتابفروشیها می‌توان یافت، یک انتخاب مناسب است.

رهیافتهای مضمونی تحقیق بیشتری را می‌طلبند، و شما ممکن است تصمیم بگیرید که بر مطلب یا بخشی از آن متمرکز شوید. برای مثال، برای مطالعه داستانهای پریان، مطلب در هر سطحی که بخواهید وجود دارد. این موضوع از تمام زوایا بررسی شده است، و از آنجا که مورد علاقه بچه‌ها هستند، می‌توان اطمینان داشت که این داستانها چه به صورت کتابهای تصویری و چه مجموعه داستان و در روایتهای مختلف، پیوسته منتشر می‌شوند. برای یک مقاله کوتاه، شما می‌توانید تاریخ قصه‌های پریان را از طریق مجموعه‌های اصلی، از هزار و یکشب تا قصه‌های منتشر شده در اواخر قرن نوزدهم دنبال کنید. البته در این زمینه کار بسیار شده است و مطلب شما تکراری خواهد بود. اگر مجموعه کوچکی را انتخاب کنید و برای مثال آن را با روایتهای معاصر مقایسه کنید کار جالبتری عرضه خواهید کرد.

رساله یا تز (بیشتر از ۱۰۰۰۰ کلمه)

برای نوشتن رساله وقت بیشتری در اختیار دارید (یک تا سه

سال) و می‌توانید موضوع وسیعتری را انتخاب کنید. موضوعی با مضمون اجتماعی (برای مثال، موردی برای کتاب درمانی: چگونه کتاب می‌تواند مشکلات روانی و فیزیولوژیکی کودکان را حل کند؟ همراه با فهرستی از منابع موجود) یا مضمون ادبی.

در اینجا نیز می‌توانید مضمون قصه‌های پریان را برگزینید. تجربه من در این زمینه به هنگام نوشتن پایان نامه خود در رشته کتابداری است. من یک سال فرصت داشتم و قصد داشتم که درباره قصه‌های سنتی کار کنم، اما نمی‌دانستم کدام یک. بنابراین در تعطیلات تابستان مجموعه کامل قصه‌های گریم^۳ و پرو^۴ را مطالعه کردم و تحقیق مختصری راجع به منابع ثانویه پیرامون قصه‌های پریان انجام دادم. در آخر، "دیو و دلبر" را انتخاب کردم. اولاً بدین دلیل که در آن موقع مطالعه عمیقی راجع به اصل و نحوه انتقال آن صورت نگرفته بود، و ثانیاً هم در مجموعه قصه‌های پرو و هم گریم این قصه به روایت‌های مختلف وجود داشت.

در قسمت اول رساله، من به بحث پیرامون اصل و خاستگاه این قصه و انتشار موتیف‌های "دیو و دلبر" پرداختم. در قسمت دوم، روایت‌هایی را که در قرن بیستم از این قصه شده است، ارائه دادم و با متون اصل پرو و گریم مقایسه کردم. قسمت سوم به دریافت انتقادی از قصه‌های سنتی در قرن بیستم اختصاص داشت، و قسمت چهارم به مشکلاتی که در تحقیق پیرامون قصه‌های سنتی با آن مواجه شدم می‌پرداخت.

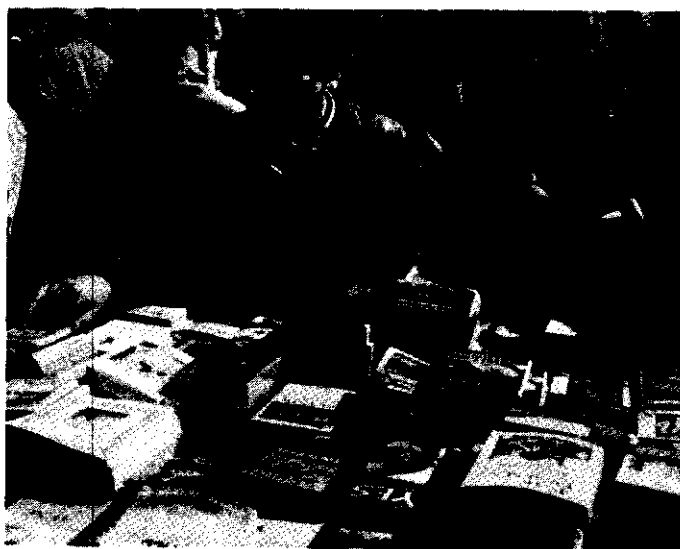
برای قسمت دوم و سوم که بخش اصلی کار بودند، دو جستجوی ادبی انجام دادم. یکی جدا کردن روایت‌های قرن بیستم "دیو و دلبر" و دیگری "جمع آوری مطالبی که به نقد قصه‌های سنتی می‌پرداختند (لازم بود که این بخش را کلی مطرح کنم زیرا مطالبی که فقط مربوط به دیو و دلبر باشند، بسیار کم بودند). در اصل قصد داشتم که به قرن نوزدهم نیز بپردازم (در قسمت دوم و سوم) اما به دلیل کمبود مطالب و اطلاعات مربوط و دشواری تهیه آنها، امکان آن را نیافتم.

مشکل اساسی که من با آن مواجه بودم و شما نیز هر موضوعی را که انتخاب کنید با آن روبرو خواهید بود: فقدان کتابشناسی‌های مناسب برای منابع اولیه و ثانویه در زمینه ادبیات کودکان است. و به همین دلیل در جستجوی متون دچار صرف وقت و هزینه بیشتری از آنچه لازم است خواهید شد، و مشکل دیگر دسترسی به مطالب برگزیده است. با وجود همه این مشکلات مطمئناً حتی در عرض یک سال شما می‌توانید دید و شناخت خوبی در زمینه موضوع انتخابی خود به دست آورید. چنانچه فهرستی از کتابها و مقالات مربوط به موضوع را نیز تهیه کنید، با ابداع این کتاب شناسی شما به بالا بردن شناخت دانشجویان ادبیات کودکان کمک بسیار کرده‌اید. انضباط فردی، ابتکار عمل و پشتکار از کیفیات ضروری هر پژوهشگر است. در تمام مراحل با استاد مشاور خود مشورت کنید.

جستجوی متون

قدم بعدی یافتن نوشته‌های نویسنده منتخب خود و یا مطالبی پیرامون موضوع انتخابی شماست. برای این منظور باید کاوشی در متون انجام دهید. اگر برای مدرک خاصی مقاله پژوهشی آماده می‌کنید، جستجوی متون بخش ضروری طرح شما به شمار می‌رود. حتی اگر مجبور به نوشتن طرح نیستید، برای آنکه بتوانید از میان مطالب در دسترس، راه خود را بیابید، نیاز به نوشتن طرح دارید. در هر صورت جستجوها باید به طور سیستماتیک باشند.

برای این منظور از مطالبی که می‌خوانید، نه فقط مرجعهای ضروری کتاب شناسی، بلکه از روند پیشرفت خود فهرستی تهیه کنید. در نتیجه مانع دوباره کارهای شما می‌شود. در

کوچکتری از آنان صورت گیرد.

پرسشنامه

پرسشنامه نباید دارای مطالبی باشد که شما می‌توانید با مطالعه بدانها دست یابید. برای مثال وقتی درباره کارهای نویسنده مطالب و مصاحبه‌هایی وجود دارند، پرسش طولانی درباره کارهایش غیرمنطقی است.

مصاحبه

اغلب دانشجویانی که تز یا رساله می‌نویسند از مصاحبه استفاده می‌کنند. مصاحبه‌هایی که کمتر از قبل طرح ریزی شده‌اند، بحث بیشتری را پیش می‌کشند، اما باید دقت کرد که در حین صحبت از موضوع خارج نشوید. بهتر است سؤالات خود را از قبل یادداشت کنید. اگر می‌خواهید با ناشری ملاقات کنید، باید بدانید که این ناشر چه کتابهایی منتشر می‌کند و هرگز قبل از آنکه آثار یک نویسنده یا تصویرگر را مطالعه کرده باشید، با وی مصاحبه نکنید.

طرح تحقیق خود را بنویسید

برخی از شما برای نوشتن تز یا رساله خود مجبورید که طرحی رسمی تهیه کنید. حتی اگر اجباری هم نداشته باشید، و بخواهید یک مقاله بنویسید، نوشتن طرح یا سرفصلهای مقاله بسیار به شما کمک خواهد کرد. اگر ضعیفی در طرح شما وجود دارد، قبل از پیشرفت در کار آن را رفع کنید. سپس طرح را به استاد مشاور خود نشان دهید تا مطمئن شوید که اشکالی در

پایان مطالعه مقدماتی، باید قادر باشید فهرستی از مطالبی که درباره موضوع انتخابی شما تاکنون نوشته شده است، منابعی که باید به آنها مراجعه کرد (اعم از اولیه و ثانویه)، و مراکزی که می‌توان آنها را یافت فهرستی تهیه کنید. البته آنچه شما به دانستن آن نیاز دارید بستگی به حدود و ویژگیهای موضوع شما دارد.

ارزیابی منابع ثانویه

منابع ثانویه ادبیات کودکان شامل مطالب تاریخی، بررسی متون و جنبه‌های دیداری کتابهای کودکان است. سنجش و ارزیابی این مطالب که در کتابها و نشریات می‌توان یافت، بسیار مهم است. هنگامی که کتابی درباره کتابهای کودکان بررسی می‌کنید:

- مقدمه یا پیشگفتار آن را با دقت بخوانید. مقدمه به شما خواهد گفت که مخاطب آن چه کسانی است و آیا برای منظور شما مناسب است یا نه.

- نگاهی اجمالی به فهرست ببینید تا مطمئن شوید که موضوع انتخابی شما در اندازه و سطح مورد نیاز در آن کتاب بحث شده است.

- اعتبار نویسنده و ویراستار را در شرح و توصیف پشت جلد کتاب یا صفحه عنوان کنترل کنید. پیشینه، تجربه کاری و آثار قبلی آنها در موضوعات مشابه، اعتبار نویسنده را تعیین می‌کنند.

- فهرست کتابهای معرفی شده برای مطالعه بیشتر را که خود نوعی کتاب شناسی است کنترل کنید. معمولاً خود متن درباره منابع اولیه اشارات بسیار دارد.

- مقاله‌های نشریات و برخی کتابها معمولاً بر موضوع خاصی متمرکز می‌شوند. این مقالات نظرات جدیدی را جمع به آن موضوع را منعکس می‌کنند. پاسخهای داده شده به آن مقالات بررسی را عمیق‌تر می‌سازد.

دیگر روشهای پژوهشی

روشهای دیگری نیز وجود دارد که انتخاب آنها بستگی به موضوع انتخابی شما دارد. برای مثال مطالعه خواندنیهای مورد علاقه نوجوانان می‌تواند بخوبی از طریق توزیع پرسشنامه در میان دانش آموزان و سپس مصاحبه با گروه

کارتان وجود ندارد. ساخت طرحی که در اینجا ارائه می‌شود، به احتمال بسیار سرفصلهایی هستند که شما بدانها نیاز دارید.

عنوان

عنوان باید موجز و خاص باشد. اگر عنوان برای مقاله‌ای کوتاه است، می‌تواند دوازده کلمه یا کمتر باشد، اما اگر برای یک تز یا رساله عنوان تهیه می‌کنید، ممکن است عنوان برای بیان محتوای پیچیده موضوع بیست تا پنجاه کلمه شود. در این مورد معمول است که عنوان کوتاهتری برای رجوع ساده‌تر انتخاب می‌شود، و سپس عنوان فرعی بلندتر توضیحی در پی می‌آید.

خلاصه

خلاصه‌ای از آنچه قصد دارید انجام دهید یا انتظار دارید که انجام شود، تهیه کنید. آن نکات را - اگر روشتر می‌شوند - با شماره مشخص کنید.

فواید مورد انتظار

فکر می‌کنید چه کسانی و به چه طریق از تحقیق شما بهره‌مند می‌شوند. اهمیت پروژه خود را در این موقعیت خاص بسنجید.

پیشینه و کارهای انجام شده در این زمینه

تحقیق مورد نظر خود را در متن مطالعات انجام شده قرار دهید، از کارهای گذشته خلاصه‌ای ارائه دهید و آنها را معرفی کنید، و مشخص سازید که کار شما در چه موقعیتی نسبت به آنها قرار دارد.

حوزه و محدوده کار

چارچوب و حوزه کار خود را معین کنید و دلایل خود را برای انتخاب این دوره خاص مطرح سازید. اگر راجع به زمانبندی، زبان، یا محل منابع مشکلی دارید، توضیح دهید.

روش شناسی تحقیق

روش و فنونی را که در تحقیق خود به کار می‌برید، توضیح دهید و با اشکال دیگر مقایسه کنید. دلیل انتخاب این روش را

بازگو کنید. هنگام بحث پیرامون جستجوی ادبی برخی از اندیشه‌ها در این زمینه را مطرح سازید. همچنین ذکر نمایید که به کدام کتابشناسیها، چکیده‌ها و فهرستهای راهنما مراجعه کرده‌اید یا مراجعه خواهید کرد و مربوط به چه تاریخی هستند. اگر از پرسشنامه یا مصاحبه استفاده می‌کنید، طرح کلی کار و گیرنده‌های پرسشنامه و افراد مورد مصاحبه را مشخص کنید. همچنین سازمانها، نهادها و افرادی را که به آنها مراجعه می‌کنید، نام ببرید.

طرح کلی

طرح کلی احتمالی را به طور وسیع بنویسید و فصلها و بخشهای آن را با عنوانهای اصلی و فرعی مشخص کنید.

اگر شما برای تحقیقات خود بودجه‌ای دریافت می‌کنید باید بخشی را به ذکر منابع مورد نیاز، ساعات کار لازم و هزینه‌ها (مسافرت، خورد و خوراک، لوازم خاص) و تخمینی از مدت زمان پروژه خود اختصاص دهید.

سازماندهی کار

همان طور که برای نوشتن طرح کلی لازم است، سازماندهی مناسب نیز ضروری است.

الف) زمان بندی

وقتی پیشنهاد شما پذیرفته شد، اولین کاری که باید انجام دهید، رسم جدول زمانی است. کما بیش می‌دانید که باید به دنبال کدام یک از منابع بروید و کجا آنها را بیابید. برخی از شما تمام وقت، و برخی در کنار دیگر مسئولیتهای خود کار تحقیق خود را انجام می‌دهید. در هر دو صورت برای جلوگیری از اتلاف وقت و انرژی، تهیه جدول زمانی اهمیت دارد. به فهرست مواد خواندنی در زمینه ادبیات انتخاب کرده‌اید نگاه کنید، و تخمین بزنید که برای جمع آوری اطلاعات چه مقدار وقت لازم دارید. وقت زیادی را برای رجوع به کتابخانه‌ها و افراد، مسافرت، و وقفه‌های احتمالی در کار، کنار بگذارید. همچنین برای نوشتن نهایی مقاله یا تز، تایپ و ویرایش آن وقتی را اختصاص دهید. زمانبندی را بیش از حد تنگ نگیرید تا از همان ابتدا به دلیل نرسیدن به آن از کار سرخورده شوید. اگر فکر می‌کنید وقتی که در اختیار دارید کم است، دوباره

و ممکن است به دو سوم مطالب نیازی نداشته باشید. از همان ابتدا با دقت بیشتری مطالب را جمع آوری کنید. اما به خاطر داشته باشید که آنچه می‌خوانید هیچگاه به هدر نمی‌رود. شما ممکن است برای نوشتن یک خط تفسیر انتقادی نیاز داشته باشید که چندین صفحه یادداشت بردارید.

هنگام یادداشت برداری، بویژه در این زمینه، مهمترین چیز دقیق بودن است. اگر اطلاعات حیاتی یک کتاب نادیده گرفته شود، برداشت غلطی از آنها صورت گیرد یا نادرست نوشته شود، ممکن است دیگران سالها بدون آنکه به منبع اصلی مراجعه کنند، از نوشته نادرست شما استفاده کنند.

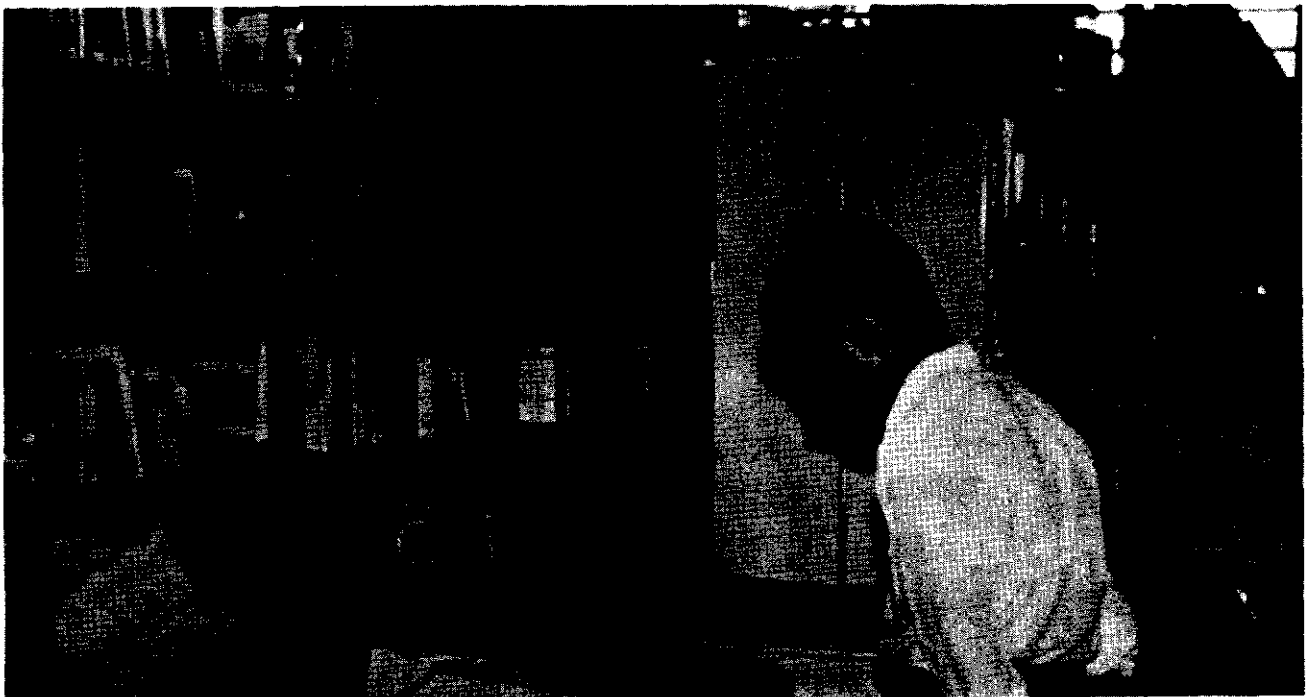
همه داده‌ها، بویژه تاریخ آنها، به طور کامل و دقیق از همان ابتدا باید ثبت شود، نه فقط برای استفاده پژوهشگران دیگر، بلکه برای کار خودتان. برای هر کتابی که از آن یادداشت برمی‌دارید، اعم از آنکه از منابع اولیه باشند یا ثانویه روی برگه‌های مخصوص، کتابشناسی کامل آن را بنویسید. برای منابع اولیه، نام تصویرگر را نیز قید کنید. یادداشت برداری بویژه از منابع ثانویه، سبب می‌شود که مقدار زیادی مطلب اعم از جمله‌های کوتاه، خلاصه‌ها، نقل قول‌های مستقیم، و نظرات شخصی جمع شود، و شما باید راهی برای مشخص ساختن هر یک پیدا کنید. کلمات یا جملات خود را با مداد

درباره چارچوب موضوع انتخابی خود فکر کنید. طرح جامعی از کار خود تهیه کنید و روزها و هفته‌های کار را مشخص سازید. برای هر بخش موعد نسبتاً مشخصی تعیین کنید. تقویم‌هایی که فضایی خالی برای هر یک از روزها دارند، برای این کار مناسب هستند. همواره نگاهی کلی روی کار داشته باشید تا هنگام مطالعه انبوه مطالب از مسیر طرح منحرف نشوید.

ب) یادداشت برداری

شما مطالب زیادی جمع آوری خواهید کرد. اگر یادداشتهایی که برمی‌دارید بدون ذکر منابع باشند، در آخر انبوهی از داده‌ها، اندیشه‌ها، نقطه نظرها خواهید داشت بدون آن که بدانید از کدام منابع هستند. یادداشت برداری خود نظم لازم را به همراه می‌آورد. دفترچه یادداشتی تهیه کنید و همه یادداشتهای را با هم نگاه دارید. فقط بر یک طرف کاغذ بنویسید. روش برگه‌ای قابل انعطاف است و می‌توانید مطالبی را براحتی حذف یا اضافه کنید. برای یادداشت توضیحات کتابشناسی می‌توانید از برگه‌های جداگانه استفاده کنید. روی هر کارت می‌توانید یک نکته را با ذکر منبع یادداشت کنید.

مطمئناً بیش از نیاز خود مطالب جمع آوری خواهید کرد

یا قلم دیگر، یا با پراختز مشخص سازید تا چند ماه دیگر که به یادداشتهای خود مراجعه می‌کنید، به خاطر آورید که کدام جملات به خودتان و کدام به نویسندگان دیگر تعلق دارند. وقتی از کلمات نویسندگان دیگر استفاده می‌کنید آنها را در گیومه قرار دهید. صفحه ای که از آن نقل قول کرده‌اید عنوان و جلد کتاب را حتماً ضبط کنید. هیچ گاه یادداشتهای پیش نویس را دور نریزید. حتی وقتی کارتان به پایان رسید.

ج) انتخاب تصاویر

اگر می‌خواهید در کار خود از تصاویر نیز استفاده کنید، انتخاب تصاویر را به ماه آخر واگذار نکنید. تصاویری را انتخاب کنید که مناسب باشد و مطلبی را به خواننده منتقل کنند. اطمینان حاصل کنید که تصاویر ارائه شده ضروری هستند. برای مثال، اگر کار دو هنرمند را با هم مقایسه می‌کنید، انتخاب مثال دیداری شما باید بسیار دقیق باشد تا منظور شما تأمین گردد. هنگام بررسی منابع اولیه با دقت تصاویر را نگاه کنید، و اگر

تصویری مورد نظر شما بود، تمام جزئیات آن از جمله اندازه صفحه (طول و عرض به سانتیمتر) را یادداشت کنید. می‌توانید از تصاویر فتوکپی سیاه و سفید یا رنگی تهیه کنید.

د) بایگانی کردن

تمام یادداشتهای، فتوکپیها، بریده‌های روزنامه یا مجله را باید علامت گذاری کرده و به صورت سیستماتیک بایگانی کنید تا

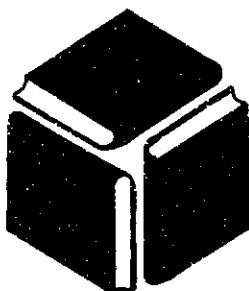
هر زمان که به آنها نیاز داشته‌اید، بتوانید بیابید.

تمام یادداشتهای یا برگه‌ها را در بخش مربوط به خود بایگانی کنید. اگر از صفحات کاغذ استفاده می‌کنید، می‌توانید از تعدادی پاکت رنگی که عنوان پروژه خود را روی آنها نوشته‌اید، همچنین برای حمل یادداشتهای خود از پوشه‌های پلاستیکی استفاده کنید. اگر هر بخش از کار خود را با یک عدد یا حرف مشخص کنید و سپس آن را روی پوشه یا پاکت مربوط بنویسید، نظم بخشیدن به اطلاعات جمع آوری شده آسانتر خواهد شد.

نوشتن اولین پیش نویس

قبل از شروع کار، همه یادداشتهای را یک بار مرور کنید و به دقت بررسی کنید که هر بخش حاوی چه نکاتی است. در این مرحله باید مواد مورد نیاز خود را از قبایل اصلی انتخاب کنید. می‌بایست همان طور که کاز تحقیقی شما پیشرفت می‌کرد، داده‌ها و آراء جمع آوری شده را به یکدیگر ربط می‌دادید. بنابراین، در این مرحله تنها ضرورت دارد که کنترل کنید تا اطلاعات مهم از قلم نیافتاده باشند.

حالا طرح اولیه پیشنهادی را مورد بررسی قرار دهید، و آن را با توجه به اطلاعات به دست آمده اصلاح و جرح و تعدیل کنید. یادداشتهای شما باید از قبل مطابق با بخشهای طرح تهیه شده منظم شده باشند. اگر چنین کاری را قبلاً نکرده‌اید، مطالب جمع آوری شده را شماره گذاری کنید، و آنچه به نظرتان زاید می‌رسد، کنار بگذارید. هنگام نوشتن، عنوان و طرح را در جلوی خود قرار دهید تا به یاد داشته باشید که بحث خود را راجع به چه موضوعی به پیش می‌برید. هنگام نوشتن، جای کافی برای اضافات بعدی بگذارید. در این مرحله به جمله بندی توجهی نکنید، تنها دقت کنید که تکرار نشوند. منابع نقل قول و نظرات نویسندگان دیگر را با استفاده از

پانویس با شماره های ارجاع به فهرست آخر مقاله مشخص سازید.

شکل مقاله

روش معمول آن است که صفحات اول را به این مطالب اختصاص دهید: صفحه عنوان، صفحه مندرجات، فهرست تصاویر، تشکر و قدردانی یا اهدا، و در صورت ضرورت چکیده ای از مقاله.

مقاله اصلی باید با یک مقدمه که در آن پیشینه و اهداف پروژه را توضیح می‌دهد، شروع شود. خود مقاله باید به فصلها، بخشها یا قسمتهای مختلف تقسیم گردد. عنوان هر بخش را هماهنگ با مطلب و تا آنجا که می‌توانید توصیفی انتخاب کنید. اگر می‌خواهید هر بخش را به چند قسمت با عنوانهای مختلف تقسیم کنید، عنوانها باید به گونه ای باشند که همپیری در محتوا یا تأکیدی را نشان دهند. در پایان مقاله نتایج خود را خلاصه کنید و پیشنهادات خود را برای تحقیق آتی بدان بیفزایید. چنانچه مطالبی بسیار بلند و مشروع در ارتباط با مقاله اصلی خود دارید، آنها را به صورت ضمیمه یا یادداشتهایی در آخر مقاله بیاورید. ممکن است به واژه نامه و فهرست راهنما نیاز داشته باشید (که بستگی دارد به طول یا پیچیدگی مقاله)، و شما باید یک کتابشناسی یا فهرست منابع نیز در آخر بیاورید.

شیوه نگارش

برای نوشتن یک متن یک سلسله قوانین نقطه گذاری و دستوری وجود دارند که باید آنها را رعایت کنید. این قوانین را می‌توانید با مراجعه به کتابهای آیین نگارش نویسی بیاموزید. با مراجعه به فرهنگها و یافتن لغات مترادف می‌توانید از تکرار برخی کلمات اجتناب کنید.

بر این فرض باشید که خواننده مقاله شما مطالعه قبلی درباره این موضوع ندارد، بنابراین ساده و روان بنویسید. نقطه گذاری بسیار مهم است. به خاطر داشته باشید که گذاشتن یک زیرگول در محل نادرست، می‌تواند معنی جمله را تغییر دهد.

پایان مطلب

ضمیمه ها، ضمیمه ها گسترش متن هستند، و شامل شواهد یا مطالب دیگری می‌شوند که آوردن آنها در متن اصلی دشوار است. بلافاصله بعد از متن می‌آیند، و باید شماره گذاری شوند و عنوان توضیحی مختصری نیز داشته باشند. پانویسها و مأخذ، تمام مدخلها باید دقیق و به صورت هماهنگ تنظیم شوند. هنگامی که برای مقاله خود مطلب جمع می‌کنید، در می‌یابید که ذکر جزئیات منابع تا چه حد اهمیت دارد.

دو نوع پانویس وجود دارد: ارجاعی و توضیحی. پانویس ارجاعی برای توضیح نظر شخص دیگر یا داده‌ها (که به شکل نقل قول مستقیم آمده‌اند) مورد استفاده قرار می‌گیرند، و باید آنها را معرفی کرد. کلمه یا جمله مربوطه باید با علامت یا شماره‌ای مشخص شود، و در پایین صفحه جزئیات منبع ذکر گردد. در نتیجه خواننده می‌تواند در صورت تمایل آن مرجع را پیگیری کند.

پانویس توضیحی، شرحی راجع به خود متن است، اما ذکر آن در متن اختلال ایجاد می‌کند. در چنین مواردی توضیحات را می‌توان در پایین صفحه یا در آخر متن آورد. اگر پانویس بیش از دو یا سه خط باشد، بهتر است به صورت یادداشت در انتهای فصل یا بخش بیاید. چنین یادداشتهایی باید با شماره‌های مسلسل آورده شوند. فهرست مأخذ شامل همه آثاری است که در متن مورد

استفاده قرار گرفته اند. این مآخذ براساس الفبا تنظیم می‌شوند (به ترتیب نام خانوادگی نویسنده، یا در صورت نبودن نام نویسنده عنوان اثر).

اگر مطلب شما دارای تصویر است، باید فهرستی از آنها به همان ترتیبی که در متن آمده اند تهیه کنید و در همان صفحات اولیه، این فهرست را جای دهید. عنوان تصاویر، نام تصویرگر، و اندازه کتابی را که تصاویر از آن گرفته شده (به سانتیمتر) ذکر کنید.

واژه نامه تنها زمانی ضروری است که در متن خود از اصطلاحات ویژه یا فنی استفاده کرده باشید که ضروری بدانید آنها را توضیح دهید.

وقتی اولین نسخه پیش نویس آماده شد، آن را تایپ کنید. هنگام تایپ این فرصت را می‌یابید که کار خود را دوباره ویراستاری کنید. چند نسخه از مقاله تهیه کنید و از چند نفر ترجیحاً دو نفر - بخواهید که آن را بخوانند. از یک نفر که به موضوع وارد است و می‌تواند داده‌های شما را تغییر دهد، و از نویسنده‌ای غیر متخصص که به سرعت ابهامات و نارساییها را متوجه شود، استفاده کنید و دوباره داده‌ها، نقل قولها، و طرز نگارش خود را بررسی کنید.

نسخه نهایی

نسخه نهایی را روی کاغذ A4، و فقط بر یک طرف کاغذ، تایپ کنید. حاشیه بندی را رعایت کنید و یک خط در میان بنویسید. زیر تمام عنوانها و سرفصلها خط بکشید. هر فصل جدید را با چند سطر فاصله شروع کنید. شماره صفحه‌ها را در گوشه بالا یا وسط بالا یا پایین بنویسید. برای صفحات مقدماتی (مقدمه، مندرجات، ...) می‌توانید از نشانه گذاری حرفی استفاده کنید. احتمالاً شما برای مآخذ یا پانویسها از شماره استفاده کرده‌اید، بنابراین کنترل کنید که پس از شماره زدن صفحات، ارجاعها به صفحات درستی داده شده باشند.

با آن چه خواهید کرد؟

فکر کرده اید پس از تحویل تز یا رساله خود و دریافت نمره یا تحقیق خود چه خواهید کرد؟ مسلماً نسخه ای از آن در دانشکده شما نگاه داشته می‌شود. در این صورت تعداد کمی از افراد آن را مطالعه خواهند کرد. اگر براین نظر هستید که

نتیجه کار شما برای دیگران نیز مفید است، می‌توانید قسمتهایی از آن را برای چاپ در نشریات آماده سازید. در زمینه نوشتن پیرامون کتابهای کودکان مطالعه کنید. به این بیاندیشید که چگونه می‌توانید آگاهی عموم را درباره ادبیات کودکان و اهمیت آن افزایش دهید. حتی در این مرحله که کار شما به پایان رسیده است، هیچ چیز را دور نریزید. شما می‌توانید از اطلاعات جمع آوری شده در تحقیق بعدی خود استفاده کنید. بنابراین، همه یادداشتها، پوشه‌ها و برگه‌های خود را برای تحقیق بعدی خود نگاه دارید.

توضیحات:

1. International Review of Children's Literature and Librarianship
2. Children's Literature in Education
3. Grimm
4. Perrault

یادداشتها:

مآخذ زیر، کتابهایی هستند که نویسنده مقاله مطالعه آنها را به کسانی که در زمینه ادبیات کودکان تحقیق می‌کنند، پیشنهاد کرده است:

- Carpenter, Humphrey, and Prichard, Mari, editors, *The Oxford Companion to Children's Literature*, Oxford University Press, 1984.
- Darton, F.J. Harvey, *Children's Books in England: Five Centuries of Social Life*. Third edition, revised by Brian Alderson. Cambridge: Cambridge University Press, 1982. First Published 1932.
- Kirkpatrick, D.L., editor, *Twentieth Century Children's Writers* Second edition, Macmillan, 1983. First Published 1978.
- Marshall, Margaret R., *An Introduction to the world of Children's books*. Second edition. Gower, 1988. First Published 1982.
- Salway, Lance. Compiler, *Reading about Children's Books: An Introductory Guide to Books about Children's Literature*. National Book League, 1966.
- Thwaite, Mary F., *From Primer to Pleasure in Children's Reading: An Introduction to the History of Children's Books in England*. Second edition, Library Association, 1972. First Published, as *From Primer to Pleasure*, 1963.